

Onderzoeksplan 2006

Sector: rekenkamer
Beleidsproces: Aanvang onderzoek 2006

Status: definitief.
Datum: 31 november 2005.
Ambtelijk opdrachtgever: Dhr. Hindriks, directeur rekenkamer.

1. Inleiding

Dit is het tweede jaarlijkse onderzoeksplan van de rekenkamer Dordrecht. Net als vorig jaar heeft de rekenkamer de commissie bestuur en middelen gevraagd haar voorkeur uit te spreken voor onderzoeksonderwerpen. Hiervoor heeft de rekenkamer een groslijst samengesteld met onderwerpen welke eerder door college, raadsfracties en een burger waren geopperd. Alvorens onderwerpen op de groslijst werden gezet zijn ze getoetst aan selectiecriteria, overwegingen en randvoorwaarden. Deze zijn gebaseerd op vereisten van rekenkameronderzoek en de missie die de raad heeft meegegeven aan de rekenkamer Dordrecht.

Het doel van de rekenkamer is de gemeenteraad te ondersteunen in zijn kaderstellende en controlerende taak. Dit doet zij door de gemeenteraad te voorzien van op onderzoek gebaseerde informatie. Deze informatie is openbaar, waardoor zij ook een rol speelt in de transparante verantwoording van de gemeentelijke overheid aan de burgers van Dordrecht. In onderzoeken wordt altijd teruggekeken naar het verleden, met als nadrukkelijke bedoeling te leren voor de toekomst. De rekenkamer presenteert in haar onderzoeken altijd feitelijke informatie, die zij naast de geformuleerde normen legt. Conclusies volgen uit de vergelijking van feiten met normen. Indien de conclusies daartoe aanleiding geven neemt de rekenkamer in haar rapport tevens aanbevelingen op over de wijze waarop de situatie in de toekomst kan worden verbeterd. De rekenkamer neemt in haar adviezen geen nadrukkelijke standpunten in. Zij geeft oplossingsrichtingen aan, waarmee de gemeenteraad in de gelegenheid wordt gesteld om tot afgewogen besluiten te komen.

De selectiecriteria, overwegingen en randvoorwaarden zijn:

Selectiecriteria

- Aanmerkelijke maatschappelijke relevantie.
- Het onderwerp heeft een hoog (potentieel) leereffect.
- Aanmerkelijk financieel, organisatorisch of bestuurlijk belang.
- Twijfels aan de kwaliteit van de informatievoorziening.
- Twijfels aan doeltreffendheid.
- Twijfels aan doelmatigheid.
- Twijfels aan rechtmatigheid.

Overwegingen

- Is er een onderbouwing voor de keuze voor dit onderwerp?
- Is het onderwerp concreet?
- Is er een aanleiding, bijvoorbeeld een casus met behulp waarvan het onderwerp onderzocht kan worden?
- Is er brede interesse in de raad voor het onderwerp?
- Onderkent de gemeente dat er problemen zijn en doet zij hier iets aan?
- Heeft de rekenkamer het onderwerp recentelijk onderzocht?

-
- Wordt het onderwerp momenteel onderzocht door SGB, college of onafhankelijk instituut?
 - Heeft de rekenkamer bevoegdheid?
 - Is er een normenkader voorhanden of kan dit worden opgesteld?
 - Past dit binnen de mogelijkheden van de rekenkamer Dordrecht?
 - Is regionale samenwerking mogelijk?

Randvoorwaarden

Hierbij worden de volgende randvoorwaarden in acht genomen:

- Het moet haalbaar zijn in de tijd.
- Het moet haalbaar binnen het budget.
- Het draagt bij aan de variatie in onderwerpen en de gemeentelijke sectoren die betrokken zijn bij het onderwerp van onderzoek.

Op basis van de overwegingen is er een score gegeven aan de onderwerpen. Hiermee heeft de rekenkamer een lijst van vijf onderwerpen opgesteld die haar voorkeur geniet. In de vergadering van 22 november 2005 heeft de commissie bestuur en middelen zich uitgesproken voor één intern gericht onderzoek en één onderwerp waar burgers zich bij betrokken voelen. Daarnaast heeft iedere fractie haar voorkeur kenbaar gemaakt gebaseerd op de lijst van vijf onderwerpen die door de rekenkamer was opgesteld. De rekenkamer kon zich goed vinden in de voorstellen van de commissie. De onderwerpen zullen daarom zijn:

- Verzelfstandiging van gemeentelijke diensten.
- Funderingsproblematiek.

Daarnaast heeft de commissie de rekenkamer gevraagd na te gaan of de toezeggingen naar aanleiding van het onderzoek 'Van beleid naar uitvoering: slagkrachtonderzoek implementatie beleidsvisie verkeer en vervoer Dordrecht' van de 'experimentele commissie van onderzoek' zijn nagekomen. Het onderzoek van de experimentele commissie werd op 7 juni 2002 gepubliceerd.

De onderwerpen zullen in de onderstaande paragrafen worden behandeld.

2. Onderzoek: verzelfstandiging van gemeentelijke diensten

- Aanleiding

In het afgelopen decennium zijn verschillende onderdelen van de gemeentelijke organisatie op afstand gezet, verzelfstandigd of geprivatiseerd. De doelstelling was vrijwel zonder uitzondering vergroting van de doelmatigheid. Mogelijke doelen van verzelfstandiging zijn afname van de omvang van gemeentelijke organisatie, de afname van de inhuur van extern personeel en verlaging van de gemeentelijke lasten. De rekenkamer wil nagaan hoe de verzelfstandigingsprocessen zijn verlopen, welke doelen daarbij zijn gesteld en welke resultaten zijn behaald.

-
- Toegevoegde waarde

Ook in de komende jaren zal de raad voor de keus komen te staan om bepaalde gemeentelijke onderdelen en diensten te verzelfstandigen, privatiseren of in de gemeentelijke organisatie te houden. Het is van belang om daarbij beter inzicht te krijgen in de succes- en faalfactoren die een rol spelen. Het onderzoek van de rekenkamer zal zich daarom richten op de gang van zaken, sturing van verzelfstandiging en de doelmatigheid van verzelfstandiging.

3. Onderzoek: funderingsproblematiek

- Aanleiding

Medio november 2000 bleek dat in Dordrecht ca. 1350 woningen mogelijk last hebben van funderingsproblemen als gevolg van rottende palen. Deze rottende palen worden veroorzaakt door een te laag grondwaterpeil¹. Een lekkende riolering kan, onder andere, een mogelijke oorzaak van een lage grondwaterstand zijn².

De sector stadsontwikkeling heeft een drietal onderzoeksbureaus opdracht gegeven om de kwaliteit van de fundering te onderzoeken van panden gelegen binnen het aandachtsgebied. Aangezien in veel gevallen geen definitief oordeel kon worden geveld over de noodzaak tot funderingsherstel is in november 2002 besloten een aantal huizen te 'monitoren' voor een periode van drie tot vijf jaar³. Na de 'monitoring' zal door de onderzoeksbureaus aangegeven worden welke panden voor een eventueel funderingsherstelplan in aanmerking komen en welke funderingen in aanmerking komen voor grondwaterbeheer. Het vermoeden bestaat dat een aanzienlijk deel van de blokken, waar 'monitoring' wordt voorgesteld alsnog voor een aanpassing aan de fundering in aanmerking zullen komen.

In de vergadering van 22 november 2005 heeft de commissie bestuur en middelen aangegeven een onderzoek naar de funderingsproblematiek op prijs te stellen. Belangrijke reden hiervoor is dat het een onderwerp is waar veel Dordtse burgers direct bij zijn betrokken.

- Toegevoegde waarde

De funderingsproblematiek in Dordrecht staat al enkele jaren hoog op de politieke agenda. Daarnaast worden vele Dordtse burgers direct geraakt door de problematiek. Vanuit de bevolking bestaan vragen bij de aanpak en openheid van de gemeente⁴. De rekenkamer zal zich met haar onderzoek richten op de informatievoorziening van het college aan raad en burgers. Daarnaast zal worden gekeken naar de doeltreffendheid van het rioleringsbeleid met het oog op een mogelijke bijdrage aan de funderingsproblematiek. Hiermee probeert de rekenkamer een leereffect teweeg te brengen binnen de organisatie van de gemeente Dordrecht.

¹ Tekst van de website www.dordrecht.nl/funderingen

² 'Project: funderingsproblematiek stadsbrede aanpak. Voorstel: monitoring.', november 2002.

³ 'Project: funderingsproblematiek stadsbrede aanpak. Voorstel: monitoring.', november 2002.

⁴ http://www.platformfundering.nl/nieuws_brieven/chronoverz.html

4. Brief: evaluatie verkeersplan

- Aanleiding

Op 9 juli 2002 heeft de gemeenteraad ingestemd met het voorstel van de commissie van bestuur en middelen ten aanzien van het rapport van de experimentele commissie van onderzoek: 'Van beleid naar uitvoering: slagkrachtonderzoek implementatie beleidsvisie verkeer en vervoer Dordrecht'.

De raadscommissie vond het van groot belang dat de dertien aanbevelingen die in het rapport worden genoemd in de organisatie bekijken. Naar aanleiding hiervan stelde de raadscommissie voor om in te stemmen met het voorstel van het college om bij de behandeling van het meerjaren(beleids)programma in november 2002 te laten zien op welke wijze de ambtelijke en bestuurlijke sturings- en coördinatiemechanismen zijn verbeterd.

Om ook zelf de vinger aan de pols te kunnen houden zou de raadscommissie bestuur en middelen na de begrotingsbehandeling (uiterlijk februari 2003) het onderzoeksrapport van de experimentele commissie en de lijst met aanbevelingen in het bijzonder aan de orde stellen, gelet op de gewenste verbeteringen in brede bestuurlijke zin.

De rekenkamer is door de commissie bestuur en middelen gevraagd om na te gaan of de toezegging van het college om alle aanbevelingen over te nemen nagekomen is.

- Toegevoegde waarde

De rekenkamer heeft de nadrukkelijke taak het kaderstellend en controlerend vermogen van de raad te ondersteunen. Dit doet zij door middel van onderzoeken. Onderzoek heeft echter pas resultaat als toezeggingen door het college worden nagekomen tijdens de ontwikkeling en uitvoering van beleid. Gezien het belang hiervan voor het lerend vermogen van de organisatie gaat de rekenkamer daarom regelmatig na of toezeggingen zijn nagekomen. Onderzoek van de experimentele commissie van onderzoek, als voorloper van de rekenkamer, wordt hierin meegenomen.

5. Planning

De rekenkamer zal in 2006 twee onderzoeken uitvoeren. Daarnaast zal ze een brief publiceren over de resultaten van de toezeggingen naar aanleiding van het onderzoek 'Van beleid naar uitvoering: slagkrachtonderzoek implementatie beleidsvisie verkeer en vervoer Dordrecht'. De planning hiervoor ziet er als volgt uit:

Onderzoek: verzelfstandiging van gemeentelijke diensten

Looptijd:	Wk 6 – wk 37
Oriëntatie:	Wk 6 – wk 15
Onderzoek:	Wk 16 – wk 31
Ambtelijke wederhoor en bestuurlijk commentaar:	Wk 32 – wk 37
Voorlopige publicatiedatum:	6 oktober 2006

Onderzoek: funderingsproblematiek

Looptijd:	Wk 19 – wk 50
Oriëntatie:	Wk 19 – wk 28
Onderzoek:	Wk 31 – wk 44
Ambtelijke wederhoor en bestuurlijk commentaar:	Wk 45 – wk 50
Voorlopige publicatiedatum:	december 2006

Brief: Opvolging slagkrachtonderzoek implementatie beleidsvisie verkeer en vervoer Dordrecht

Looptijd:	Wk 31 – wk 51
Oriëntatie:	Wk 31 – wk 37
Onderzoek:	Wk 38 – wk 45
Ambtelijke wederhoor en bestuurlijk commentaar:	Wk 46 – wk 51
Voorlopige publicatiedatum:	januari 2007

Schematisch overzicht

Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
1											
	2										
				3							
							4				

2	Verzelfstandiging	3	Funderingen	4	Opvolging slagkrachtsonderzoek
1	Economische projecten				

6. Financieel

De gemeenteraad van Dordrecht heeft besloten het structurele budget voor de rekenkamer vast te stellen op €195.000. Dit budget is als volgt gespecificeerd:

Algemeen

Salarislasten en inhuur externen:	€94.000
Afdelingskosten en meubilair:	€31.000

Onderzoekspecifiek

Materieel budget:	€10.000
Externe inhuur:	€60.000

We gaan er van uit dat voor het onderzoek naar de verzelfstandiging van gemeentelijke diensten een inzet van circa €20.000,- externe inhuur nodig is. Voor het onderzoek naar de funderingsproblematiek gaan we uit van €20.000,-. Daarnaast zal voor de brief met daarin een evaluatie van het verkeersplan €20.000- aan externe inhuur worden ingezet.

Gezien de in de advieswereld gebruikelijke tarieven (circa €800 per dag voor een junior tot €1200 per dag voor een expert) zal de rekenkamer zoveel mogelijk creatief met het budget omgaan. Een deel van de middelen zal worden ingezet voor het samenwerken met HBO's en universiteiten in de vorm van studieopdrachten, stages en afstudeerprojecten. De noodzakelijke begeleiding daarvan vraagt overigens wel inzet van de vaste medewerkers. In 2005 zijn positieve resultaten geboekt met deze werkwijze.

7. Inzet uren

De rekenkamer maakt een onderscheid tussen grote en kleine onderzoeken. Grote onderzoeken zullen 'verzelfstandiging' en 'funderingsproblematiek' zijn. De rekenkamer zal circa 2200 uur inzetten voor grote onderzoeken. Voor kleine onderzoeken, zoals het verkeersplan, zal de rekenkamer 1100 uur inzetten.